T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 173
KARAR NO : 2020 / 208
KARAR TR : 27.4.2020

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi gözetildiğinde, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. Sigorta A.Ş.
Vekili : Av. M.U. Y.
Davalı : Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av.V. D.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkili şirkete sigortalı, 44 … 490 plaka sayılı aracın fidan sokak üzerinde ve Battalgazi Jandarma Komutanlığı istikametine doğru seyir halindeyken, yolun altından geçmekte olan rögar kapağının yerinden çıkması sonucu maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiğini; meydana gelen trafik kazasının, davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığını; meydana gelen zarar için sigortalıya 23.2.2017 tarihinde 12.200,00 TL ödendiğini ifade ederek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla sigortalıya ödenen 12.200,00 TL.nin ödeme tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte davalıdan rücuen tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MALATYA İDARE MAHKEMESİ: 12.12.2017 gün ve E: 2017/1665, K:2017/1764 sayı ile, "(…) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1., 2., 10., 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. ve geçici 21. maddesi hükmüne; ayrıca 2918 sayılı Kanunun 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin iptal istemini reddettiği 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verdikten sonra; "(…) 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; olayda, sürücü İ.T sevk ve idaresindeki 44 PC 490 plakalı aracın, Malatya İli, Battalgazi İlçesi Fidan Sokak üzerinde seyir halinde iken, yolun altından geçmekte olan logar kapağının üzerinden sol tekeri ile geçtiği esnada kapağın yerinden çıkarak araç alt kısımlarına çarpması sonucu meydana gelen maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle davacı kasko şirketi tarafından sigortalıya yapılan ödemenin rücuen tazmini istemiyle açılan iş bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, adli, idari ve askeri yargı kolları arasındaki görev uyuşmazlıklarını çözmekle görevli Anayasal kurum olan Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 2918 sayılı Yasanın 110. maddesinin yürürlüğe girdiği 19.01.2011 tarihinden itibaren benzer uyuşmazlıklarda istikrarlı olarak verdiği kararlarda, adli yargının görevli olduğuna işaret edilmektedir.

Nitekim, benzer nitelikteki uyuşmazlıklarda Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi'nin 11/04/2017 tarih ve E:2016/3547, K:2017/609 sayılı karar ile 11/04/2017 tarih ve E:2016/3464, K:2017/610 sayılı kararları da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine…" karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Malatya 3.Asliye Hukuk Mahkemesi: 19.3.2019 gün ve E:2018/43, K:2019/137 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kabulüne karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine;

Gaziantep Bölge Adliye Mahkemesi 17.Hukuk Dairesi: 10.12.2019 gün ve E:2019/2727, K:2019/2286 sayı ile, "(…) Dava, trafik kazasından kaynaklanan araç hasarı nedeniyle maddi tazminat istemine ilişkindir.

HMK'nun 355. Maddesi uyarınca davalının istinaf itirazları ve kamu düzenine ilişkin hususlarla sınırlı olmak üzere yapılan inceleme sonunda;

Yargı yolunun caiz olması hususu dava şartlarından (HMK. M.l14/1 -b), bu nedenle de kamu düzenine ilişkin olup, taraflarca yargılamanın her aşamasında ileri sürülebileceği gibi, mahkemelerce re'sen gözetilmesi gereken bir husustur. (HMK. m.l15/1)

Davacı, davalı belediyenin sorumluluk alanında bulunan yol üzerindeki yapım, bakım ve onarım eksikliği

nedeniyle kusurlu olduğunu ileri sürerek tazminat talebinde bulunduğuna göre hizmet kusuruna dayanmaktadır.

Davalı Malatya Büyükşehir Belediye Başkanlığı kamu tüzel kişisi olup, kamu hizmeti görmekle yükümlü bulunması nedeniyle kamu hizmeti sırasında verdiği iddia olunan zararlardan dolayı oluşan sorumluluğu özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup bu zararların tazmini amacıyla anılan idarelere karşı hizmet kusurlarına dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir.

Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 04.11.2015 tarih ve 2015/17-731, 2015/2366 K. (ve 5 adet emsal dosya) sayılı kararı ile de hizmet kusuruna dayanılarak açılan davalarda idari yargının görevli olduğu belirtilmiştir.

Ancak, dosya kapsamına göre, aynı konuda Malatya İdare Mahkemesince 12.12.2017 tarih, 2017/1665 Esas - 2017/1764 Karar sayılı karar ile adli yargının görevli olduğu gerekçesi ile davanın görev yönünden reddine karar verildiği, kararın kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu'nun 19. maddesinde "Adli, idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." düzenlemesi yer almaktadır.

Bu durumda mahkemece, idari yargının görevli olduğu nazara alınarak Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunu'nun 19. maddesi gereğince işlem yapılarak elinde derdest bulunan dava dosyasındaki yargılamayı durdurmak suretiyle idare mahkemesi dosyası ile birlikte dosyanın kül halinde, yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesi açısından Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi, verilecek kararın beklenerek sonucuna göre hüküm kurulması gerekirken yazılı olduğu gibi karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Bu itibarla davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının HMK'nun 353/l-a,4 maddesi uyarınca kaldırılmasına karar verilmesi gerekmiştir.

KARAR: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

Davacı vekilinin istinaf başvurusunun ESASTAN KABULÜNE,

1-Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 19/03/2019 tarih, 2018/43 esas ve 2019/137 karar sayılı karar sayılı kararının HMK'nun 3 5 3/1-a,4 maddesi uyarınca KALDIRILMASINA,

2-Dosyanın davanın yeniden görülmesi için MAHALLİNE İADESİNE…" HMK'nun 353/1-a maddesi uyarınca kesin olarak karar vermiştir.

MALATYA 3.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ:3.1.2020 gün ve E:2020/4 sayı ile, "(…) GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

1-Taraflara Duruşma gününü bildirir davetiye gönderilmesine,

2-Dosyamızın Malatya İdaresi Mahkemesine ait 2017/1665 esas sayılı dosya ile birlikte uyuşmazlık mahkemesine gönderilerek: yargı yolu uyuşmazlığının çözümlenmesinin istenilmesine…" karar vermiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Suat ARSLAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 27.4.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararından sonra davayı inceleyen adli yargı yerinin verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

2247 sayılı Yasanın 19. maddesindeki "Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, ikinci yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

Olayda, idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararından sonra adli yargı yerince, Bölge Adliye Mahkemesinin kararı doğrultusunda görevsizlik kararı verilmekle birlikte; Uyuşmazlık Mahkemesine 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi kapsamında yapılan başvuru kararında, herhangi bir gerekçeye yer verilmediği görülmüştür.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, Asliye Hukuk Mahkemesi'nce yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu

yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararının davalı idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacı şirkete Kasko Sigorta Poliçesi ile sigortalı, 44 … 490 plaka sayılı aracın Fidan Sokak üzerinde ve Battalgazi Jandarma Komutanlığı istikametine doğru seyir halindeyken yolun altından geçmekte olan rögar kapağının yerinden çıkması sonucu maddi hasarlı trafik kazası meydana geldiği; meydana gelen trafik kazasının, davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığı ileri sürülerek; fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, 12.200,00 TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan rücuen tazmini istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 3.1.2020 gün ve E:2020/4 sayılı başvurusunun

reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Malatya 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 3.1.2020 gün ve E:2020/4 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 27.4.2020 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Hicabi | Şükrü | Mehmet | Suat |
| DURSUN | BOZER | AKSU | ARSLAN |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Aydemir | Nurdane | Ahmet |
| TUNÇ | TOPUZ | ARSLAN |

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum.27.4.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN